

Sygn. akt VII U 397/24

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

14 czerwca 2024 r.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Kosicka

Protokolant: st. sekr. sądowy Dominika Kołpa

po rozpoznaniu 14 czerwca 2024 r. na rozprawie w W.

sprawy z odwołania R. W. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziału w W.

z 28 grudnia 2023 r., znak (...)

o wysokość kapitału początkowego

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że zalicza do wysokości kapitału początkowego R. W. (1) wynagrodzenie w wysokości 2 600 000 zł (dwa miliony sześćset złotych) w okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W. od 16.10.1990 r. do 30.11.1991 r.

sygn. akt VII U 397/24

UZASADNIENIE

R. W. (1) odwołał się od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z 28 grudnia 2023 r. znak (...), którą organ rentowy odmówił mu przeliczenia kapitału początkowego. W uzasadnieniu stanowiska ubezpieczony wskazał, że wynagrodzenie w kwocie, jaka widnieje na świadectwie pracy z zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) sp. z o.o. w okresie od 16 października 1990 r. do 30 listopada 1991 r. powinno być przez organ rentowy uwzględnione przy ustalaniu kapitału początkowego (odwołanie – k. 3 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. złożył odpowiedź na odwołanie, w której wniósł o jego oddalenie. Uzasadniając stanowisko organ rentowy scharakteryzował przebieg toczącego się przed nim postępowania i poinformował, że w jego toku została wydana decyzja odmawiająca przeliczenia świadczenia z uwagi na okoliczność, że świadectwo pracy przedłożone przez ubezpieczonego zawiera jedynie informację o wynagrodzeniu z dnia zakończenia stosunku pracy i nie można ustalić podstawy wymiaru składek ze stwierdzonego świadectwem stosunku pracy, ponieważ za ten okres pracodawca składał deklaracje bezimiennne, podając liczbę zatrudnionych pracowników ogółem bez imiennego wykazu osób ubezpieczonych i informacji o składnikach wynagrodzenia tych osób. Z tego powodu organ rentowy uznał, że za okres zatrudnienia wynikający z przedłożonego świadectwa pracy należy przyjąć kwotę minimalnego wynagrodzenia, co jest zgodne z przepisem art. 15 ust 2a ust. ustawy emerytalnej, który stanowi, że jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy (odpowiedź organu rentowego – k. 7-8 a.s.).

Sąd ustalił, co następuje:

R. W. (1) urodzony (...) zatrudniony był w przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. od 16 października 1990 r. do 30 listopada 1991 r. na stanowisku przedstawiciela ds. handlowych. Do jego obowiązków należały zakupy do biura i na budowy. Zajmował się zaopatrzeniem. R. W. (2) przez cały okres zatrudniania pobierał wynagrodzenie w kwocie 2 600 000 zł. Okres jego zatrudnienia przypadł na czas prężnego rozwoju przedsiębiorstwa, które wówczas pozyskało wiele korzystnych kontraktów. Wynagrodzenie ubezpieczonego przez cały okres jego zatrudnienia pozostawało na takim samym poziomie, nie było podwyższane o premie, a pracodawca nie wprowadzał podwyżki wynagrodzenia. Kwota otrzymywanego wynagrodzenia była dla niego satysfakcjonująca. (świadcstwo pracy – k. 6 a.r., zeznania W. M. (1) – k. 62 a.s., zeznania A. B. – k. 61-62 a.s., zeznania A. J. – k.62-63 a.s., zeznania R. W. (1) – k.63 a.s., pismo byłego prezesa zarządu Przedsiębiorstwa (...) sp. z o.o. W. M. (1) – k. 31 – 32 a.s.).

Spółka Przedsiębiorstwo (...) rozpoczęła działalność 19 czerwca 1989 r. - figurowała w rejestrze handlowym pod numerem (...) 18.033. W okresie przypadającym na czas zatrudnienia ubezpieczonego w spółce (...) sp. z o.o. było w niej dwóch wspólników, tj. M. P. i W. M. (1), który był członkiem zarządu spółki zatrudnionym na stanowisku Prezesa Zarządu ds. handlowych (oświadczenie byłego prezesa zarządu Przedsiębiorstwa (...) sp. z o.o. – W. M. (1) – k. 31 – 32 a.s.).

Uchwałą nr 1 Zgromadzenia Wspólników z 9 czerwca 1998 r. zmieniono nazwę spółki i przyjęto brzmienie Przedsiębiorstwo (...) sp. z o.o. Uchwałą nr 2 odwołano dotychczasowy Zarząd Spółki w osobach M. P. i W. M. (1) i powołano nowy w osobie Inna D.. W aktach rejestrowych spółki brak jest informacji o miejscu przechowywania dokumentacji kadrowej jej byłych pracowników (informacja Sądu Rejonowego dla miasta stołecznego Warszawy w W. – k. 50 a.s.)

10 września 2020 r. R. W. (1) złożył wniosek o emeryturę. Organ rentowy decyzją z 21 września 2020 r. przyznał R. W. (1) emeryturę od 1 września 2020 r. (wniosek o emeryturę z 9 października 2020 r. – k. 1 a.r., decyzja organu rentowego z 21 września 2020 r. – k. 7 a.r.)

4 października 2023 r. R. W. (1) złożył w organie rentowym wniosek o ponowne obliczenie świadczenia emerytalno-rentowego, do wniosku dołączył przedłożone uprzednio świadectwo pracy ze wzmianką o wysokości otrzymywanego wynagrodzenia ze stosunku pracy w przedsiębiorstwie (...) sp. z o.o. (wniosek z 4 października 2023 r. – k. 41 a.r.)

Organ rentowy decyzją z 28 grudnia 2023 r. odmówił ponownego obliczenia świadczenia emerytalno-rentowego i wskazał, że okazane przez ubezpieczonego świadectwo pracy było przedmiotem rozpoznania przez organ rentowy, a za wynikający z niego okres zatrudnienia w (...) sp. z o.o. w okresie od 16 października 1990 r. do 30 listopada 1991 r. zostało uwzględnione do obliczania kapitału zakładowego minimalne wynagrodzenie, wobec niemożności ustalenia podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w danym stosunku pracy, z uwagi na to, że za ten okres pracodawca (...) sp. z o.o. składał deklaracje bezimiennie, podając liczbę zatrudnionych pracowników ogółem bez imiennego wykazu osób ubezpieczonych i informacji o składnikach wynagrodzenia tych osób. (decyzja organu rentowego z 28 grudnia 2023 r. – k. 5-6 a. r.).

17 stycznia 2024 r. R. W. (1) odwołał się od decyzji organu rentowego, czym zainicjował postępowanie sądowe (odwołanie – k. 3 a.s.)

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego, w tym akt rentowych R. W. (1) oraz jego zeznań i zeznań świadków: przedstawiciela byłego pracodawcy odwołującego się - W. M. (1) i innych pracowników tego przedsiębiorstwa (A. B. i A. J.). Sąd uznał, że zeznania tych świadków stanowią spójną całość i korelują ze sobą, zarówno w zakresie w jakim wynika z nich okoliczność zatrudnienia ubezpieczonego w Przedsiębiorstwie (...) sp. z o.o. na stanowisku przedstawiciela handlowego, zakres jego obowiązków jak i na okoliczność, że wynagrodzenie wypłacane przez pracodawcę nie podlegało zmianom, podwyżkom - było stałe i nie obejmowało premii. Przede wszystkim sąd oparł się na twierdzeniach świadka W. M. (2), który potwierdził

prawdziwość danych wynikających ze świadectwa pracy i podkreślił, że jakkolwiek nie pamięta dokładnej kwoty wynagrodzenia, to ta widniejąca na świadectwie pracy była kwotą otrzymywaną przez cały okres trwania stosunku pracy z ubezpieczonym. Sąd ocenił zeznania świadków jako zasługujące na obdarzenie ich przymiotem prawdziwości, jakkolwiek świadkowie A. B. i A. J. nie przedstawili szczególnie istotnych okoliczności, za wyjątkiem zakresu obowiązków odwołującego się. Świadkowie zeznawali rzetelnie w sposób odpowiadający posiadanej przez nich wiedzy i sąd nie miał podstaw, by twierdzeniom tym odmówić szczerości.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie R. W. (1) od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z 28 grudnia 2023 r. znak: (...) było uzasadnione.

Odwołanie ubezpieczonego dotyczyło zaliczenia do kapitału początkowego wynagrodzenia zasadniczego w kwocie 2 600 000 zł za okres pracy w Przedsiębiorstwie (...) sp. z o.o. w okresie od 16 października 1990 r. do 30 listopada 1991 r.

Sąd zważył, że zgodnie z przepisami ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych – zwanej dalej „ustawą” kapitał początkowy ma być odtworzeniem kwoty składek na ubezpieczenie społeczne, opłaconych przed 1 stycznia 1999 r. Zasady ustalania podstawy wymiaru emerytury zostały określone w art. 15 ustawy emerytalnej, a wysokość kapitału początkowego, zależy od udowodnionych okresów składkowych i nieskładkowych, podstawy wymiaru świadczenia, współczynnika określonego przez proporcję wieku ubezpieczonego i ustawowo określonego wieku emerytalnego oraz stażu. Natomiast do ustalenia podstawy wymiaru świadczenia uwzględnia się przychód stanowiący podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych przez zainteresowanego z okresu ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok zgłoszenia wniosku o emeryturę lub z dowolnych 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku. W przypadku nieudowodnienia okresów składkowych i nieskładkowych, jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy. Dokumentem potwierdzającym wysokość wynagrodzenia jest zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, wystawione przez pracodawcę lub prawnego następcę pracodawcy na druku ZUS RP-7, ale również legitymacja ubezpieczeniowa zawierająca odpowiednie wpisy o zatrudnieniu i wysokości wynagrodzenia dokonane przez pracodawcę lub następcę prawnego. Ustalenie kapitału początkowego następuje poprzez obliczenie hipotetycznej emerytury, jaką ubezpieczony otrzymałby 1 stycznia 1999 r., tj. w dniu wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a następnie pomnożenie tej kwoty przez średnie dalsze trwanie życia osób ustalone na 1 stycznia 1999 r.

Zgodnie z art. 175 ust. 1 ustawy, postępowanie w sprawie ustalenia kapitału początkowego przebiega według zasad dotyczących ustalenia prawa do świadczeń przewidzianych w tej ustawie, co w szczególności dotyczy katalogu środków dowodowych, jakie służą ubezpieczonemu w postępowaniu przed organem rentowym do wykazania zarówno stażu ubezpieczonego, jak i wysokości przychodów. W dacie wydania przez organ rentowy spornej decyzji możliwość dowodzenia była ograniczona rozporządzeniem Ministra Pracy

i Polityki Społecznej z 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. z 2011 r., Nr 237, poz. 1412) – które zmieniło rozporządzenie Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe

i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. z 1983 r., Nr 10, poz. 49 ze zm.). Zgodnie

z obowiązującym § 22 ust 1 i ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej

z 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. z 2011 r., Nr 237, poz. 1412), jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę jest świadectwo pracy, zaświadczenie płatnika składek lub innego właściwego organu, wydane na podstawie posiadanych dokumentów lub

inny dokument, w tym w szczególności: legitymacja ubezpieczeniowa, legitymacja służbowa, legitymacja związku zawodowego, umowa o pracę, wpis w dowodzie osobistym oraz pisma kierowane przez pracodawcę do pracownika w czasie trwania zatrudnienia.

Wyjątek od tej powyższej zasady przewidziany został w § 28 ust. 1 rozporządzenia, w myśl którego środkiem dowodowym w postępowaniu przed organem rentowym mogą być również poświadczone za zgodność z oryginałem kopie dokumentów stwierdzających stan zdrowia oraz dotyczących okresów składkowych i nieskładkowych, a także wysokości wynagrodzenia, przychodu, dochodu i uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru świadczeń, wydawane przez jednostki upoważnione do przechowywania dokumentacji zlikwidowanych lub przekształconych zakładów pracy.

Sąd zważył, że w razie wszczęcia postępowania sądowego toczącego się wskutek odwołania ubezpieczonego od odmownej decyzji organu rentowego dopuszczalne jest przeprowadzanie wszelkich dowodów dla wykazania okoliczności mających wpływ na prawo do świadczenia. W postępowaniu sądowym w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych obowiązują odstępstwa od ogólnych zasad dowodzenia podyktowane dążeniem do pełnego i wszechstronnego rozstrzygnięcia wszystkich kwestii spornych. W praktyce oznacza to, że w procesie dopuszczalne jest wykazanie wszelkimi dowodami okoliczności, od których zależą uprawnienia do świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

Mając na uwadze powyższe sąd ocenił, że organ rentowy niesłusznie uznał, że za okres zatrudnienia ubezpieczonego w Przedsiębiorstwie (...) sp. z o.o. wynikający z przedłożonego świadectwa pracy należy przyjąć kwotę minimalnego wynagrodzenia wobec niemożności ustalenia podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania ubezpieczonego w stosunku pracy z ww. pracodawcą. Sąd w toku postępowania podejmował próby poszerzenia materiału dowodowego celem wszechstronnego jego zgromadzenia m.in. poprzez pozyskanie dokumentacji płacowo – kadrowej Przedsiębiorstwa (...) sp. z o.o., jednak okazały się one bezskuteczne. Po przesłuchaniu świadków i poddaniu analizie materiału dowodowego, sąd doszedł do przekonania, że wystarczającymi dowodami na prawdziwość zaprezentowanego przez ubezpieczonego stanowiska procesowego są przedstawione w toku postępowania dokumenty oraz zeznania świadków. W tym stanie rzeczy sąd przyjął, że wynagrodzenie wynikające ze świadectwa pracy, jakie przedłożył ubezpieczony odpowiada wynagrodzeniu otrzymywanemu przez niego przez cały okres zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) sp. z o.o. Przyjmując powyższe sąd miał na uwadze także relatywnie krótki okres zatrudnienia ubezpieczonego i przyjął, że wynagrodzenie to nie mogło ulec zmianie w tak krótkim okresie pracy. Wskazują na to również zeznania innych pracowników spółki, które jako korelujące z twierdzeniami ubezpieczonego, pozwalają ustalić, że wynagrodzenie odwołującego się było stałe i nie ulegało podwyżkom lub innym zmianom. Ponadto istotne dla sądu były również oświadczenia i zeznania świadka będącego przedstawicielem pracodawcy, który uprzednio podpisał świadectwo pracy, a obecnie - potwierdził prawdziwość danych z niego wynikających, także w zakresie wysokości otrzymywanego przez R. W. (1) wynagrodzenia. Konstatując powyższe, sąd miał na uwadze także i to, że postępowanie dowodowe nie wykazało, by w okresie zatrudnienia doszło w zakładzie pracy do zmiany wysokości otrzymywanego przez ubezpieczonego wynagrodzenia.

Wobec całokształtu poczynionych rozważań, sąd uznał, że decyzja organu rentowego nie jest prawidłowa i orzekł o jej zmianie zaliczając do wysokości kapitału początkowego R. W. (1) wynagrodzenie w wysokości 2 600 000 zł otrzymywane w okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W. od 16 października 1990 r. do 30 listopada 1991 r.